MAATALOUS

Haemme nyt kiivaasti sellaista ratkaisua, jolla sitoumus pystytään turvaamaan myös jatkajille. **MAATALOUSNEUVOS ARJA-LEENA KIRVESNIEMI, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ**

Ministeriö hakee ratkaisua lfa:n ja ympäristötuen väliinputoajille

Eduskunnan hyväksymässä talousarviossa ei ole varattu rahaa uusille sitoumuksille. Osa sukupolvenvaihdoksen tehneistä olisi vaarassa jäädä lfa:n ja ympäristötuen ulkopuolelle.

Maa- ja metsätalousministeriössä punnitaan paraikaa keinoja, joilla ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen (lfa) sitoumus voitaisiin turvata myös niille viljelijöille, joilla ei ole tänä vuonna voimassaolevaa, yhdellä vuodella jatkettavaa sitoumusta.

Eduskunnan 30.12. hyväksymässä valtion talousarviossa ei ole varattu valtuutta eikä rahoitusta uusille lfa- ja ympäristötukisitoumuksille. Pääsääntöisesti luomusopimusta lukuunottamatta myöskään uusia erityistukisopimuksia ei voida talousarvion perusteella tehdä.

Ilman sitoumusta jäävien tilojen määrä on varsin pieni, mutta sitoumuksetta jäämisen vaikutukset olisivat tilatasolla tuntuvat.

Sitoumuksetta jäisivät erityisesti sellaiset tilat, joissa on tehty sukupolvenvaihdos ja joissa jatkaja haluaa ryhtyä viljelemään tähän asti toisella sitoutuneella viljelijällä vuokralla olleita peltoja itse.

Sen sijaan niitä viljelijöitä päätös ei koske, joilla voimassaoleva lfa- tai ympäristötukisitoumus tai ympäristötuen erityistukisopimus päättyy tänä vuonna. He voivat viime vuoden tapaan jatkaa nykyistä sitoumustaan yhdellä vuodella.

Maatalousneuvos **Arja-Leena Kirvesniemi** maa- ja metsätalousministeriön maatalousyksiköstä myöntää, että tilanne on eräissä sukupolvenvaihdostapauksissa hankala.

Kirvesniemi toivoo, että ratkaisu tilanteeseen löytyy yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa.

”Olisi hyvin eriskummallinen tilanne, jos emme tukisi nuoria, tuotantoa aloittavia viljelijöitä. Sen vuoksi haemme nyt kiivaasti sellaista ratkaisua, jolla sitoumus pystytään turvaamaan myös jatkajille.”

JUHANI REKU

Luonnonhaittakorvauksen tarkoituksena on tasata tuotanto-olosuhteiden aiheuttamia eroja alueilla. Tila voi saada luonnonhaittakorvausta vain tekemällä lfa-sitomuksen.

MARKKU VUORIKARI

KARI SALONEN

Kumppanuusmaataloudesta kiinnostuneet tutustuivat Lahden Ruokaosuuskunnan kasvihuoneeseen. ”Täällähän voisi talvella pitää vaikka kanoja” ehdotettiin yleisöstä.

Kumppanuusmaatalous tuo uusia malleja ruokaketjuun

Eurooppalaiset kumppanuusmaatalouden asiantuntijat vierailivat viime viikolla Suomessa

LAHTI (MT)
Kumppanuusmaatalous yleistyy muualla Euroopassa ja on saamassa jalansijaa myös Suomessa. Sen tarkoituksena on luoda suoria linkkejä tuottajan ja kuluttajan välille. Kuluttajien perustamat osuuskunnat voivat esimerkiksi sitoutua ostamaan osan tuotetusta sadosta, minkä ansiosta viljelijällä on sadolleen varmat markkinat.

Kuluttaja saa näin tuoretta ruokaa ja on hyvin selvillä tuotteen alkuperästä sekä tuotantotavasta.

”Kumppanuusmaatalouteen kuuluu vahvasti myös alueellisuus, kumppanuustilat ovat usein pieneltä alueelta läheltä kuluttajia”, painotti saksalaisen Die Agronauten tutkimusjärjestön **Philipp Weckenbrock** Lahdessa pidetyssä seminaarissa.

Kansainvälisen kumppanuusmaatalousverkosto Urgencin hankkeeseen kuuluvan kolmipäiväisen vierailun Suomessa toteutti Luomuliitto.

Tavoitteet mukana toiminnassa

Alueellisuuden lisäksi kumppanuusmaatalouden tavoitteisiin kuuluvat kestävä maatalostuotanto ja ympäristön huomioiminen. Tuotantotapana voi olla myös luomu.

Luomuliiton puheenjohtajan **Jukka Lassilan** mukaan kumppanuusmaatalous pyrkii yhdistämään yksilön ja ympäristön tarpeet.

Myös yhteisöllisyys on usein mukana kumppanuusmalleissa. Toimintaa suunnitellaan yhdessä ja osuuskunnan jäsenet voivat tarpeen mukaan osallistua viljelyyn esimerkiksi talkoilla.

Ratkaisuja myös isommassa mittakaavassa

Ranskalainen Alter Conso -verkosto toimittaa ruokaa Lyonin alueen kuluttajille. Verkostossa on 50 viljelijää ja 700 kuluttajaperhettä.

Jakopisteitä on kaupungin alueella 14. Niiden kautta osuuskunnan rutiineja pyörittää kahdeksan osa-aikaista työntekijää.

Verkostoon kuuluminen ei vaadi työpanosta. Alter Conson edustajat kertoivat ratkaisun sopivan myös verkoston viljelijöille. Näin toimimalla viljelijät saavat keskittyä omaan työhönsä.

Logistiikka vaatii suunnittelua

Isojen kumppanuusmaatalousratkaisujen pullonkaula on logistiikka. Jakelu vaatii niin kalustoa, toimitiloja kuin työvoimaakin.

Tarve on kausittaista, joten resurssit tulee hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Alter Conso on tasannut vaihtelua kasvi- ja lajikevalinnalla sekä ottamalla verkostoonsa eri olosuhteissa, kuten vuoristossa, toimivia tiloja.

Toimintamuoto yleistynyt Euroopassa

Kumppanuusmaatalous eri muodoissaan on erittäin suosittua Euroopassa. Ranskalainen kumppanuusmaatalouden malli on nimeltään Amap.

Siinä tuottaja ja kuluttaja tekevät sopimuksen, missä kuluttaja sitoutuu ostamaan tietyn osan sadosta viljelijältä reiluun hintaan.

Ranskassa on kymmenessä vuodessa syntynyt 1 600 Amap-tilaa, jotka tuottavat ruokaa lähes 200 000 kuluttajalle.

JUKKA LEHTINEN

ROK nopeasti käyntiin Lahdessa

LAHTI(MT)
Viime vuonna toimintansa aloittanut Lahden ruokaosuuskunta eli ROK on kotimainen esimerkki kumppanuusmaataloudesta. Osuuskunta aloitti toimintansa vuonna 2013. Sen päätavoite on yhteisöllinen ruuan tuottaminen.

”Idea syntyi samanhenkisten ihmisten kesken. Aikataulu perustamiselle oli erittäin nopea, johtuen erityisesti tukihaun päättymisestä. Helmikuussa aloitettu valmistelu realisoitui ensimmäisiin istutuksiin jo maaliskuussa”, kertoo **Katariina Broman**.

Tuotantotilat puutarhalta

Osuuskunnan käytössä oleva vajaan hehtaarin pelto sekä kasvihuone on vuokrattu Aaltosen Puutarhalta. Osuuskunta myös työllistää yhden puutarhurin.

Pelto ja kasvihuone eivät olleet aktiivisessa tuotantokäytössä, joten vapaa kapasiteetti tuli näin hyödynnettyä.

”Kumppanuusmaatalous hakeutuu sinne missä normaali viljely ei toimi tai on väistynyt”, ROK:n puutarhuri **Noel Bruder** kertoi seminaariesityksessään.

Osuuspääoman ja satomaksun lisäksi osakkaat sijoittavat osuuskuntaan omaa työtä. Tehtävät jaetaan halukkuuden ja osaamisen mukaan. Töitä on tarjolla kirjanpidosta kitkemiseen.

Toimintaa kehitetään

Satokasveja oli ensimmäisenä vuonna yhteensä yli 30. Osuuskunta myi ensimmäisenä toimintavuonna 75 sato-osuutta, joiden kesken sato jaettiin. Tulevalle satokaudelle tavoite on 100.

Liian suuret lämmityskustannukset estävät tällä hetkellä ympärivuotisen viljelyn aloittamisen. Ongelmaan on haettu ratkaisua yhdessä Lahden ammattikorkeakoulun kanssa.

ROK:n toiminta huomioitiin heti ensimmäisenä vuonna, kun Lahden seudun ympäristöpalvelut myönsi osuuskunnalle Vuoden ympäristötekijä -tunnustuksen.

JUKKA LEHTINEN

Pakkaamattomienkin elintarvikkeiden alkuperä esiin

Maa- ja metsätalousministeriö on lähettänyt lausunnoille asetusehdotuksen, joka koskee pakkaamattomien elintarvikkeiden kuluttajamerkintöjä.

Asetusluonnoksen mukaan pakkaamattomien ja ammattikeittiöiden tarjoilemien elintarvikkeiden alkuperämaa pitää ilmoittaa samassa laajuudessa kuin pakatuissa elintarvikkeissa.

Pakatuissa elintarvikkeissa pitää ilmoittaa valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi sekä alkuperämaa, jos sen puuttuminen voi johtaa ostajaa harhaan.

EU-säädökset eivät kata pakkaamattomien ja ammattikeittiöiden kautta tarjoiltavien elintarvikkeiden merkintöjä, joten niitä varten tehdään nyt kansalliset säännökset.

”Viime kesänä teettämämme tutkimuksen mukaan kuluttajat ovat varsin kiinnostuneita siitä, missä ruoka on tuotettu ja tehty ja minkälaisen reitin se on kulkenut ruokapöytään”, lainsäädäntöneuvos **Anne Haikonen** maa- ja metsätalousministeriöstä perustelee alkuperämaamerkintäesitystä.

> Juustoista, makkaroista ja lihaleikkeleistä tulisi ilmoittaa rasvan ja suolan määrä ja ruokaleivästä suolan määrä.

Pakkaamattomien elintarvikkeiden ravintosisällöstä vaadittaisiin ilmoitettaviksi ainoastaan kansanterveyden kannalta olennaisimmat tiedot, koska elintarvikkeen ravintosisällön määrittäminen on monimutkaista.

Juustoista, makkaroista ja lihaleikkeleistä tulisi ilmoittaa rasvan ja suolan määrä ja ruokaleivästä suolan määrä.

Elintarviketietoasetuksessa luetellut allergiaa aiheuttavat aineet on ilmoitettava kuluttajalle aina.

SATU LEHTONEN

Rehustuksella lehmän energiataseen kimppuun

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksessa (MTT) on pyritty kehittämään lehmälle ruokavalio, joka vähentää energian kulumista maitorasvan tuotantoon lypsykauden alussa.

Kun maidontuotanto on huipussaan poikimisen jälkeen, lehmillä on usein aineenvaihdunnan ongelmia. Jos lehmä ei pysty syömään niin paljon kuin maidontuotanto vaatisi, se alkaa kuluttaa energiavarastojaan.

Silloin syntyy negatiivinen energiatase. Se uhkaa lehmän hedelmällisyyttä ja voi pitkäkestoisena aiheuttaa vakavia terveysongelmia.

MTT:n kotieläintuotannon ravitsemustutkijat ovat kehittäneet rehuseoksen, jonka toivotaan ehkäisevän lehmän hedelmällisyysongelmia.

Ruokavalion toimivuutta testataan ensi kesään saakka kestävällä ruokintakokeella, jossa on mukana 72 lehmää.

MT

Pienilläkin asioilla iso vaikutus tallissa käytettyyn työaikaan

Pienilläkin asioilla, kuten valaistuksen sijoittamisella, saattaa olla suuri vaikutus tallissa kulutettuun työaikaan, tuore opinnäytetyö osoittaa.

Hämeen ammattikorkeakoulusta agrologiksi (AMK) valmistuva **Laura Välitalo** selvitti tallien työtapoja ja ajankäyttöä viidellä erilaisella tallilla.

Tallin jokapäiväisiä rutiineja ovat hevosten ruokinta, tarhaus ja tallin hoito. Rutiinien toteutustapoja on yhtä monia kuin tallejakin.

Suurin osa töistä tehdään edelleen lihasvoimalla. Automatiikkaa on tarjolla, mutta sen hankkimiseen ei välttämättä ole taloudellisia mahdollisuuksia.

Automatiikan lisäksi työnmenekkiin voidaan vaikuttaa myös toimintaympäristöön liittyvillä ratkaisuilla, esimerkiksi tarhojen ja lantalan sijainnilla talliin nähden, Välitalo toteaa.

Ruokinta sujui tutkimustalleilla ja tarhoissa selvästi nopeimmin, kun käytettiin kovapaalattua kuivaheinää.

Väkirehujen jakaminen oli nopeinta, kun käytettiin työnnettävää rehuvaunua ja kauhaa.

Lannan ja kuivikkeiden kuljetukseen osalla talleista käytettiin kottikärryjä, osalla pienkuormaajaa.

Kottikärryjä käytettäessä olisi tärkeää, että sekä lantala että kuivikevarasto olisivat mahdollisimman lähellä ja vielä niin, että lantaa vietäessä voidaan samalla tuoda kuivikkeita sisään. Edestakaiseen kulkemiseen menee monella tallilla yllättävän paljon aikaa, Välitalo korostaa.

SATU LEHTONEN

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Atria palkitsi parhaat nautakasvattajat

Atria Nauta palkitsi viime viikolla ketjun parhaat tuottajat vuoden 2013 tuotantotulosten perusteella.

Vasikkakasvattamot: Mika Honkaniemi, Nokia ja Karinnuotta Oy, Siikajoki.

Emolehmätila: Mty Tatu ja Teuvo Ratilainen, Outokumpu.

Maitorotuiset sonnit: Sören ja Matias Antfolk, Pedersöre; Heikki ja Satu Salo, Juupajoki; Teijo ja Merja Ruuttula, Sievi.

Pihvirotuiset sonnit: Samuel Ingves, Kristiinankaupunki, Tapani ja Marjaana Latvala, Kurikka; Hannu ja Elina Romsi, Tervola.

Maito- ja pihvirotuiset hiehot: Antero Ristimäki, Seinäjoki; Mty Hannele, Janne ja Kimmo Aho, Ähtäri.

Sonni kiinni viljalla ja vodkalla

Puoli vuotta karkuteillä ollut saksalaissonni saatiin pitkällisten yritysten jälkeen kiinni viljaa ja vodkaa sisältäneen seoksen avulla Kallmünzissa Baijerissa. Yksi pullo vodkaa ei riittänyt, vaan tarvittiin vielä toinen pullollinen ennen kuin sonni suostui sidottavaksi kiinni.

Kiinniotossa onnistui toisen tilan isäntä. Nyt eläin on palautettu oikealle omistajalleen, ja hän on luvannut pitää jatkossa parempaa huolta eläimestään, radioyhtiö Bayerische Runfunk kertoo.

Lantakasalla protestoitiin Pariisissa

Suuri kasa haisevaa hevosenlantaa levitettiin kansalliskokouksen talon edustalle Pariisissa torstaina. Protesti oli suunnattu maan poliittiselle eliitille, etenkin presidentti François Hollandelle, TT-AFP raportoi.

Poliittisia uudistuksia tavoitellut mies, joka levitti lantakasan, on pidätetty ja odottaa oikeuden määräämiä rangaistuksia.